

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук,
професора Кьон Наталі Георгіївни

на дисертацію Го Яньцзюнь
«Формування художньо-дидактичної компетентності
майбутніх викладачів вокалу»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво),
галузь знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка)

1. Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами. Актуальність дослідження зумовлена тим, що порушена дисертанткою проблема формування художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу відповідає вимогам сьогодення щодо підвищення якості теоретико-методичної підготовки фахівців у галузі вокальної педагогіки. Нагальна потреба в новій генерації компетентних викладачів вокалу вищої школи підсилює ціннісне значення опанування майбутніми фахівцями художньо-дидактичної компетентності в єдності його дидактичної та художньої складових.

Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017). Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 25 жовтня 2018).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Роботі властива висока ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, теоретичних висновків та результатів дослідження, забезпечена глибоким аналізом ключових понять та їх висвітленню в термінологічному полі сучасної музичної педагогіки.

Авторка коректно і переконливо визначила сутність дидактичної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва (викладачів вокалу і

вчителів музичного мистецтва), схарактеризовану як теоретична й практична підготовленість до ефективної педагогічної діяльності у системі мистецької освіти; переконливо обґрунтовано структуру художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу, що складається з трьох компонентів – світоглядно-мотиваційного, вокально-дидактичного, продуктивно-прогностичного.

Особливу вагомість дисертації надає запропонована здобувачем модель методики формування художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, процесуально-операціонального та оцінно-результативного блоків і базується на доцільно обраній методології дослідження, зокрема на комплексі взаємопов'язаних наукових підходів: антропологічного, аксіологічного, особистісного, праксеологічного, компетентнісного, акмеологічного як таких, що становлять концептуальне підґрунтя вирішення поставлених в роботі завдань.

Схвальним вважаємо обґрунтовані в роботі педагогічні умови: актуалізації позитивної мотивації до набуття художньо-дидактичної компетентності у майбутніх викладачів вокалу; інтеграції художнього і дидактичного складників вокальної підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва; стимулювання в майбутніх викладачів вокалу художньо-дидактичної продуктивності і самопроектування особистості та детально схарактеризований комплекс методів, які дозволяють реалізувати означені педагогічні умови в освітньому процесі.

Позитивно відзначаємо також логічно обґрунтовану дисертантом організацію дослідної роботи за дидактично-орієнтаційним, дидактично-пізнавальним і дидактично-реалізаційним етапами, на кожному з яких була реалізована певна педагогічна умова та вирішено широке коло завдань із застосуванням різноманітних методик технологій, серед яких на першому етапі головними були: мотиваційно-дидактичний полілог, художньо-дидактична дискусія, круглий стіл, художньо-дидактичне проектування, художньо-дидактичний брейн-ринг, вокальний конкурс, презентаційні, художньо-дидактичні дискусії, майстер-класи тощо. На другому етапі досвідної роботи провідного значення набули методи ідентифікації, художньо-дослідницький, пояснювально-ілюстративний, продуктивний, художньо-дидактичного перебільшення, скрайбінгу, Brainwighting, портфоліо, проблемного навчання, технології проектного моделювання вокальних занять, рольова гра тощо. На третьому етапі формувального експерименту впроваджувались такі методи, як ідеалізація, евристичний, моделювання дидактичних матеріалів із застосуванням цифрових технологій, творчо-продуктивний, інсайт-технологія, комунікативний художньо-дидактичний тренінг, самопроектувальний і темпоральний художньо-дидактичний тренінг. Комплекс цих послідовно застосованих методик і

технологій, за висновками здобувачки, посприяв здатності респондентів розробляти і впроваджувати дидактичні матеріали з фахово-орієнтованих дисциплін, результативно апробувати власні дидактичні матеріали у середовищі здобувачів-вокалістів, проєктувати власну траєкторію художньо-дидактичної досконалості у сфері вокально-педагогічної діяльності.

До наукових здобутків дослідження відносимо розроблений діагностично-критеріальний апарат виявлення рівнів сформованості в майбутніх викладачів вокалу художньо-дидактичної компетентності (художньо-мотиваційний, когнітивно-праксеологічний і творчо-самопроєктувальний критерії з відповідними показниками), а також встановлення рівнів сформованості досліджуваного конструкту – самореалізаційний, пошуковий, адаптаційний, індіферентний, і надання їм якісних характеристик.

Структура дисертації чітка й логічна. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (разом 207 найменувань, з них 29 іноземними мовами) та додатків. Основний текст дисертації складає 208 сторінок, загальний обсяг роботи – 316 сторінок.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Наукова новизна здійсненого дослідження є беззаперечною, оскільки вперше: здійснено цілісне дослідження проблеми формування художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу; розкрито сутність поняття художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу як конгломерата художньо-естетичного світогляду, спеціальних теоретичних знань і праксеологічної підготовленості до виконання фахово-педагогічних обов'язків через здатність здійснювати всі види виконавсько-педагогічної діяльності в нестандартних умовах завдяки методичній і вокально-технологічній вправності та спроможності до самопроєктування власної траєкторії досягнення художньо-дидактичної досконалості; обґрунтовано структуру художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу, що складається з трьох компонентів (світоглядно-мотиваційного, вокально-дидактичного, продуктивно-прогностичного); запропоновано модель методики формування художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу та розроблено стратегію її реалізації на засадах методологічних підходів (антропологічного, аксіологічного, особистісного, праксеологічного, компетентнісного, акмеологічного), в основу якої покладено низку педагогічних умов (актуалізації позитивної мотивації до набуття художньо-дидактичної компетентності у майбутніх викладачів вокалу; інтеграції художнього і дидактичного складників вокальної підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва; стимулювання в майбутніх

викладачів вокалу художньо-дидактичної продуктивності і самопроєктування особистості); розроблено критерії (художньо-мотиваційний, когнітивно-праксеологічний, творчо-самопроєктувальний) із відповідними до змісту компонентів показниками.

Конкретизовано педагогічні технології проєктного моделювання вокальних занять, художньо-дидактичного інсайту, самопроєктування траєкторії досягнення художньо-дидактичної досконалості; уточнено змістове наповнення понять «вокальна підготовка» і «вокально-педагогічна діяльність» в координатах філософії освіти, естетики, музичної педагогіки та вокальних шкіл з урахуванням провідних концептів художньої та виконавської діяльності й теорії навчання.

4. Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Основні теоретичні положення й результати дисертаційної роботи представлено в 11 публікаціях автора, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України, 8 – праць апробаційного характеру.

5. Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості застосування його теоретичних положень і практичних результатів в освітньому процесі педагогічних і мистецьких закладів освіти, зокрема у фаховій підготовці майбутніх магістрів музичного мистецтва різних спеціальностей, а також у науково-дослідній роботі здобувачів третього рівня вищої освіти.

6. Зауваження та дискусійні положення до дисертації.

У цілому слід відзначити високий науковий рівень здобувача, обґрунтованість отриманих результатів і вказати на певні положення, які мають дискусійний характер:

1. Дещо ускладнює сприйняття викладу змісту дослідної роботи за методами, які застосовувалися на різних етапах формуального експерименту. На наш погляд, робота виграла б, якщо б його зміст був представлений відповідно до завдань, які вирішувалися на кожному з його етапів.
2. Недостатньо повно схарактеризовано дидактичні принципи, які дисертантка обрала з метою реалізації настановних ідей наукових підходів: антропологічного, аксіологічного, особистісного, прaxeологічного, компетентісного, акмеологічного.
3. Текст роботи не позбавлений поодиноких технічних помилок.

Проте зауваження, що висловлені вище, не зменшують наукову новизну, теоретичну та практичну значущість дисертаційної роботи, що рецензується.

З аналізу тексту дисертації офіційним рецензентом вбачається дотримання здобувачем вимог академічної доброчесності в повному обсязі.

7. Загальна оцінка дисертації

Дисертація «Формування художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу» є завершеною науковою працею, в якій її автором, Го Яньцзюнь отримано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має значення для розвитку теорії та методики музичної освіти.

Дисертаційна робота Го Яньцзюнь відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Го Яньцзюнь, на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри теорії музики і вокалу
Південноукраїнського національного
педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського, професор

Наталя КЬОН

